Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 98. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 18, 1952. VOL. LX.

ГУБ. СТІВЕНСОН ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КАНДИДАТУРИ НА ПРЕЗИДЕНТА

Спрінгфілд, у стейті Ілиной. — Губернатор Адлай Е. Стівенсон заявив, що він не прийме наименування його кандидатом на президента від Демократичної партії, бо він старається за перевибір на своє дотеперішнє становище. Досі було загальне переконання, що през. Труман вплинає на Стівенсона, щоб він зголосив свою кандидатуру на верховний уряд Злучених Держав і мабуть тому він оголосив заяву ще в час, щоб не заскочити своєї партії несподіванкою. Він сказав між ін., що теперішні його обов'язки як губернатора стейту не дозволяють йому вести кампанію за наименування навіть, якщо б він цього хотів. — З Вашингтону сповіщають, що сен. Естес Кіфовер, як аспірант на наименування кандидатом від Демократичної партії виявив радість з такого обороту справ, уважаючи це за дуже прихильний зворот для своєї кандидатури. Ці вісті наспіли до Вашингтону з Флориди, де сенатор перебуває на агітації за свою номінацію. Сен. Кер з Оклагоми, теж кандидат на наименування з Демократичної партії, заявив, що відступлення якогось кандидата від наміру кандидувати, помагає його конкурентам. Він радить зробити це саме іншим кандидатам, що не мають виглядів на успіх.

Велика більшість голосів в Ню Джерзі за Айзенгавера

Вирішальна перемога ген. Двайта Д. Айзенгавера при правиборах в Републиканській партії у вівторок запевнила йому 32 прихильних делегатів на Краєвій Републиканській Конвенції в Шікаго 7 липня. За обчисленням вислідів з усіх округ генерал дістав 385,170 голосів, Тефт 226,512, Стассен 23,09. Демократ Кіфовер дістав від своїх партійних прихильників 141,832 голосів, не маючи жадного суперника. — Вісті з Савт Каролайна звідомляють, що на стейтовій демократичній конвенції в місті Колумбія у середу признано всі 16 голосів сен. Річардові Д. Росселові. Републиканська стейтова конвенція, яка відбувалася одночасно, не заявилася за жадного кандидата, а вибрала шість делегатів на краєву конвенцію, не даючи їм інструкцій, на кого мають голосувати.

Фабрики папіросів не мають права до підвишки цін

Вашингтон. — Бюро Стабілізації Цін відмовилося признати потребу загального підвищування цін на цигарки. Одначе ця урядова агенція не виключає признання підвишки цін для деяких родів таких виробів з уваги на конечність покриття видатків на втримання свого підприємства. Це сказано було на конференції представників тютюнових фірм з урядовцями бюра. Заки уряд дав відповідь, перевів провірку заробітків тютюнових фабрик. Не зважаючи на вищі видатки, загальний дохід таких підприємств, перед заплаченням податків, досягав 85 відсотків в роках 1946-1949. Колишній стабілізатор цін Ерік Джансон установив засаду, що фірми, які мають такі прибутки, не можуть мати підстави до підвищення цін. Виїмок можуть становити підприємства, які на підставі закону Кейпгарта можуть виказати завеликі кошти продукції, отже можуть вимагати підвишки.

Бунт в'язнів у стейтовій тюрмі в Трентоні

Трентон, Н. Дж. — Шістдесят вісім в'язнів відокремили себе в друкарні стейтової тюрми, і забравши до себе чотирьох сторожів як закладників, забарикадувалися в год. 10.30 ранку у вівторок, не даючи нікому приступити до себе. Вони відмовляються від харчів і викликами та стуканням заохочують усіх 1,300 в'язнів до загального бунту проти гострих правил у тюрмі. Влада обіцює увійти з ними в переговори, якщо випустять закладників, одначе вони відмовляються.

Впертого літуна вояка засудили на два роки тюрми

Ел Пасо, у стейті Тексас. — Військовий суд видав перший присуд на літунів, що відмовлялися від лету літаками на вправах і тим виявили непослух військовій владі. Лейтенант повітряних сил, Верн Гудвин з Пібаді, у стейті Массачусетс, дістав присуд дворічної тюрми з негоноровою відправою з повітряної служби. Це перший присуд проти 22 неслухняних літунів, які виправдували свій непослух недостачею відповідного настрою до лету, як це передбачено в військовім правильнику. Одначе тому, що цей „брак настрою" поширився на три повітряні бази, таке виправдання прибрало признаки загального непослуху і тому літунів поставлено під військовий суд. Гудвин виправдувався, що він не тому не хотів літати, що не був настроєний, але тому, що хоче бути з своєю жінкою, яка мала привести на світ першу дитину.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА НЕГАЙНУ АКЦІЮ ДЛЯ ПОВОДЯН

Омага, у стейті Небраска. — През. Труман, оглянувши з літака розміри нещастя, спричиненого виливом рік Мизурі, Місісіпі й Червоної ріки, заявив, що саме тепер час на діяння в справі контролі над виливами рік. Він звернувся до конгресменів з закликом, щоб вони взяли до уваги бюджет, який він їм пред'явив, бо цей бюджет такий ощадний, як це тільки може бути. Президент пригадав на вилив ріки Канзас минулого року, порівняв його з теперішньою повіддю і сказав, що шкоди з цих виливів п'ять або шість раз вищі ніж видатки на їх контролю. Він теж закликав заінтересовані стейти до співпраці з федеральним урядом і радить від тепер подбати, щоб робота була виконана. При цьому президент висловив докір на адресу цих конгресменів, що з уваги на зле зрозумілу ощадність, не хочуть признати фондів на контролю поводі. — Нещастя на терені виливу, ще не осягнуло свого вершка, бо стан води в ріках дальше підноситься і загрожує новим околицям.

ВІЙСЬКО ДОПОМАГАЄ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ

Користуючись вантажними автомашинами та спеціяльними автами-човнами, вояки з табору МекКой допомагають евакувати мешканців із загроженої повіддю ріки Міссісіпі району ЛяКроссе в стейті Висконсин.

НАЦІОНАЛЬНІ ГРУПИ ЗА ДАЛЬШЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ВТІКАЧІВ З ЕВРОПИ

Ню Йорк. — Представники тридцяти п'яти національних та іммігрантських груп, прямуючи допомогти втікачам у Европі, створили Американський Комітет Спеціяльної Міграції. Рішення створити такий понадвіроісповідний комітет здійснене під час закритих зборів у готелі Рузвелт в Ню Йорку, у яких взяли участь й представники українців: д-р Володим. Галан від ЗУАДКомітету та адв. Михайло Пізнак від УККомітету. Часовим керівником нової організації вибрано монсіньора Е. Сванстрома, директора католицької допомогової організації знаної під скороченою назвою N.C.-W.C., що має й український відділ. Новообраний голова заявив, що Комітет змагатиме допомогти здійснити недавню заяву президента Трумана про допущення нових втікачів до ЗДА. Про це саме був внесок у Конгресі, що його зголосив Е. Селер. Засадниче, цей внесок передбачає допущення 300,000 втікачів на протязі трьох років, — по 100,000 кожного року. Також передбачено допущення щороку по 7,000 свіжих втікачів з-за залізної завіси, якщо їхня втеча була спричинена релігійними чи політичними переслідуваннями в їхніх країнах. Намічено теж допомогти перенаселеній Европі, допускаючи річно 7.500 осіб з Греції, 7.500 з Голяндії, 39.000 з Італії та Трієсту й 39.000 з Німеччини. У ці цифри, переміщені особи (Д.П.) вже не входять. Сванстром висловив переконання, що ці проєкти зможуть бути здійснені. Це було б зрозумілим [illegible], поскільки в Европі знаходиться багато жертв комунізму, які ускладнюють економічне положення европейських країн. Доповідач підкреслив, що Европа має надвишку 10,000,000 населення. Особливо перенаселені Греція, Голяндія, Італія та Німеччина. Половина цієї надвишки може бути розселена в інші країни світу. На зборах було представлено багато впливових організацій, а також Джан Гібсон, керівник Федеральної Комісії Переміщених Осіб.

Роберт Морфі призначений амбасадором до Японії

Вашингтон. — През. Труман призначив Роберта Д. Морфі першим повоєнним амбасадором до Японії. Це становище буде відкрите від 28 квітня, тобто від дня, в якім Японія відзискає свою повну суверенність після прогри в другій світовій війні. Морфі займає тепер пост спеціяльного дорадника секретаря стейту Діна Ачесона. Він звісний з своєї помилкової оцінки таланту Гітлера в початках його кар'єри, кажучи, що Гітлер не надається до важливих діл. Це сказав він, коли в 1920 році він був призначений на дипломатичний пост до Мюнхену. Одначе минуле вказує, що Морфі мав теж і успіхи в своїй дипломатичній службі, знаючи як керувати справами, щоб причинитися до перемоги Аліянтів в Африці під час другої світової війни. Після покінчення війни він був призначений дорадником американських окупаційних властей в Німеччині, а в 1949 р. був призначений директором німецьких і австрійських справ в департаменті стейту.

Університетська Книгозбірня ім. Романа Ґонсета

Відділ слов'янських студій в Альбертійському Університеті отримав цінний дар в сумі $1,000 від пані Ірини Гонсет, Норт Галлівуд, Каліф., на розбудову української бібліотеки. Таким чином пані І. Гонсет уможливила заснування дуже важливу книгозбірню українознавства в тому університеті, так потрібну студентам, що на останньому році студій виберуть собі тези для наукового ступеня зв'язані з україністикою, слухачам курсів українознавства та взагалі всім, що цікавляться українською літературою.

Ця книгозбірня матиме офіціяльну назву „Українська Бібліотека ім. Романа Гонсета", визначного українського науковця, інженера й винахідника, що прославився в науковому світі своїми дослі-

Вона міститься в прекрасному новому будинку загальної університетської бібліотеки, до речі, найкращому та наймодернішому свого роду в цілій Канаді. „Українська Бібліотека ім. Романа Гонсета" має всі дані стати найбільше популярним відділом, коли взяти до уваги, що в Албертійському університеті находимо високе число студентів українського роду.

Пані Ірина Гонсет намітила в своєму листі до слов'янського відділу, що в даних умовах допомагатиме і в майбутньому дальше розбудовувати цю важливу українську книгозбірню.

(„Кан. фармер")

АЧЕСОН ЗА ГАРАНТІЮ ОБОРОНИ ЗАХІДНОЇ ЕВРОПИ АМЕРИКОЮ

Вашингтон. — Злучені Держави підуть за прикладом Великобританії в обіцянках дати гарантію для оборони Західної Німеччини й іншим п'ятьом країнам з европейської оборонної спільноти, одначе не думає йти так далеко, щоб гарантія військової допомоги була така автоматична, як її обіцяла Великобританія. Британія проголосила попереднього дня, що вона заключить договір з шістьма західно-европейськими країнами, обіцяючи дати їм „усю військову й іншу допомогу, яка тільки буде в її силі", на випадок нападу. На пресовій конференції Ачесон заявив, що Америка готова застановитися над таким актом, згідно з рекомендаціями на недавній конференції Ради Північно Атлантійських Країн в Лісбоні, щоб розширити на Західню Німеччину гарантії, які містяться в 5 точці Північно Атлантійського Пакту. Одначе ця точка не дає автоматичної гарантії військової допомоги, як це проголосила від себе Британія. За те ця точка передбачує, що напад на одну з країн цього пакту треба вважати за напад на всі і тому кожна країна даватиме таку допомогу, яку вважатиме за потрібну. Секретар Ачесон каже, що такий договір мусів би бути потверджений Сенатом Злучених Держав. Заяву Ачесона вияснюють в дипломатичних колах як змагання запевнення гарантії для Франції, а одночасно як осторогу для Німеччини, щоб вона не робила жадних старань перешкодити такому договорові.

ЗАКІНЧЕНО ПЕРШУ ФАЗУ ЕСПАНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Мадрид. — Тут в поінформованих колах вважають, що американські і еспанські представники вже закінчили першу фазу своїх розмов на тему військової і господарської співпраці між обома країнами. Ген. Август В. Кісснер, голова американської військової місії, відбув вчора довшу розмову з шефом генерального штабу еспанських збройних сил, ген. Хуаном Віґоном. — Предметом їхніх нарад мали бути подрібні американські пропозиції щодо військової співпраці. Майже в тому самому часі американський амбасадор Линколн Віґ та голова американської господарської місії Джордж Трейн відбули нараду з генеральним директором закордонної політики в міністерстві закордонних справ, Маріяном Ітурральдом. З цього робиться висновок, що американські представники вже мають готові свої військові і господарські пропозиції. Тепер еспанська сторона повинна видвигнути свої протипропозиції. Тимсамим, американсько-еспанські переговори увійдуть в свою другу фазу обговорювання вже не тільки принципів, але й подробиць господарської та військової співпраці між Злученими Державами та Еспанією.

Ген. Айзенгавер на прощальних відвідинах в Бельгії

Брюссель, Бельгія. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, що має залишити свій пост головного команданта аліянтських збройних сил в Европі з днем 1-го червня, почав вчора свої прощальні відвідини країн, які мають свої війська під його командуванням. Свої перші прощальні відвідини він відбув в Бельгії, прилетівши до столиці країни військовим літаком з Парижа. На аеродромі його вітали найвищі військові і політичні достойники. Після відвідин в короля Бодуїна, — ген. Айзенгавер склав вінок на могилі невідомого вояка та відбув наради в справах оборони з бельгійським прем'єром, міністром оборони, шефом генерального штабу та іншими високими представниками. На прощання ген. Айзенгавер заявив, що він пишається своїми зв'язками і співпрацею з Бельгією.

Чистять і в Альбанії

Маршал Енвер Годжа, голова альбанської Комуністичної Партії і одночасно прем'єр, заявив на другому партійному конґресі, що від 1948 року вичищено з партії 12,000 членів, що творить около 25 відсотків усіх членів партії. — Прем'єр Годжа вияснював членам конґресу, що вичищено всіх тих, що були прихильні „тітоїзмові", але й отерегав перед „буржуазним натиском" на партію, який є поважною загрозою" для комуністичної Альбанії. Годжа підкреслив зріст партійної дисципліни, але згадував і про „постійну бюрократію та нарушення демократичних засад в партії." Після Годжі промовляв — шеф альбанського НКВД, Мегмет Шегу, який обвинувачував багато членів партії, що вони тільки вдають комуністів, щоб одержати добру працю. Мегмет Шегу являється дійсним паном Альбанії і після його промови сподіються нової чистки та відновлення колективізації селян, яку були стримали з остраху перед селянським спротивом.

Всі жиди в Ізраїлі набудуть громадянство 14 липня

Єрусалим. — Всі жиди, що 14 липня ц. р. житимуть в Ізраїлі, автоматично набувають громадянство ізраїльської держави згідно з новим законом про громадянство, ухваленим парляментом в квітні. Всі жиди, що приїздять до Ізраїля після 14 липня, набуватимуть громадянство з хвилиною вступлення на землю Ізраїля. Араби та всі інші не жиди могтимуть старатися набути ізраїльське громадянство, після виповнення трьох умов: 1) що вони були громадянами Палестини за англійського протекторату, 2) що вони були легальними мешканцями в Ізраїлі і 3) що їхні прізвища находяться в державних реєстрах населення в дні 1 березня 1952 р. Критики цього закону оцінюють, що тільки десять відсотків з 170,000 арабського населення зможе виконати ці три умови та набути ізраїльське громадянство. Та закон про громадянство дозволяє дати тим особам, що не набудуть зараз громадянських прав старатися про це шляхом натуралізації. Згідно з повищим законом всі американці жидівського походження, які в дні 14 липня житимуть в Ізраїлі, автоматично стануть ізраїльськими громадянами. Закон про громадянство в ЗДА забороняє бути громадянином двох держав. Але конзулярні власті ЗДА в Ізраїлі вияснюють, що громадяни ЗДА жидівського походження не стратять американського громадянства, коли не будуть брати участи в виборах, ані не будуть присягати на вірність жидівській державі.

Новий середник на недугу серця

Ню Йорк. — Винайдено новий середник, що може підтримати на дусі мільйони хворих серцевими недугами. Лік цей названо Метіюм (або Нексаметонієм хльорід) й він має допомогти особливо при високому тисненні крови та „гіпертензії". Припускальна ціна нового ліку в аптеках має бути 9 долярів за 100 таблеток. Про новий винахід було оповіщено з нагоди річних зборів Американського Товариства Серця в Клівленді. Це оповіщення наводить історію винаходу й випадки додатного діяння ліку на хворих.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ НОВИХ ОБОРОННИХ ГАРАНТІЙ

Париж. — Проголошені британським урядом в окремій „Білій Книзі" військові гарантії для плянованої Европейської Оборонної Спільноти викликали у Франції надії, що Британія, хоча сама відмовляється стати формально членом европейської армії, проте буде з нею співпрацювати. Британські гарантії відносяться головно до Західної Німеччини та Італії, бо чотири інші країни західно-европейської оборонної спільноти: Франція, Бельгія, Голяндія і Люксембург, мають такі гарантії вже на підставі договору в Брюсселі з 1948-го року. Тепер з поінформованих джерел повідомляють, що Франція домагається ще інших гарантій та що вона в цій справі продовжує свої переговори з урядами Британії і Злучених Держав. Нових гарантій домагається Франція головно в тому напрямку, щоб Злучені Держави і Британія не дозволили жадному із членів европейської оборонної спільноти, зокрема Німеччині, виступити з тої спільноти та використати створені в рямках европейської армії свої національні військові частини для будь-яких інших цілей, як тільки для спільної европейської оборони. Франція хотіла б цим заспокоїти свою публічну опінію та парляментарну опозицію, яка виступає проти ремілітаризації Німеччини навіть в рямках европейської армії, лякаючи французів, що німці в сприятливих обставинах могли б самочинно використати свої національні частини з европейської армії на те, щоб, наприклад, силою захопити не тільки східні зони Німеччини, але теж ті німецькі райони на схід від лінії Одри-Нісси, що були прилучені до Польщі. — Представник французького міністерства закордонних справ заявив, що Франції залежить головно на американських гарантіях в цій справі, та що вона сподіється дістати ці гарантії ще перед вибором нового президента Злучених Держав.

Аліянти плянують евакуацію червоних полонених з острова Кодже

Токіо. — Командування силами Об'єднаних Націй в Кореї вчора офіціяльно повідомило, що воно плянує евакувати всіх комуністичних полонених з острова Кодже біля південно-корейського побережжя та розмістити їх малими групами на корейському континенті на південь від 38-ї паралелі. Згідно з останніми аліянтськими списками, на острові Кодже перебуває всіх разом 132,474 полонених комуно-китайських і північно-корейських вояків. В аліянтському повідомленні сказано, що евакуація тих полонених з острова буде переведена негайно, як тільки будуть забезпечені відповідні засоби транспорту та приготовані нові приміщення на континенті. Офіціяльно подано кілька головних причин того рішення, між ними теж бажання припинити пропаганду і терор комуністичних аґентів відносно тих полонених, що зреклися комунізму, як теж поліпшення деяких умовин опіки над полоненими. Проте, в політичних колах вважають, що це рішення може стояти теж у зв'язку з підготовкою до виміни полонених, що має стати одною з головних передумов перемир'я та над якою вже від довшого часу ведуться переговори. Перед двома тижнями ці переговори в справі полонених перервано, намагаючись знайти вихід з „мертвої" точки, в яку вони були попали внаслідок суперечностей, бо аліянти домагалися, щоб репатріяція полонених відбувалася на добровільній базі, тоді коли комуністи вимагають примусової видачі всіх полонених. Речник аліянтського командування підкреслив, що частинна евакуація полонених з Кодже не має жадного зв'язку з переговорами в справі перемир'я.

Труднощі в англо-єгипетських переговорах

Лондон. — Абдул Фаттаг Амр Паша, єгипетський амбасадор до Англії, повернувся після півріччної неприсутности до Лондону та привіз міністерові закордонних справ Іденові листа від прем'єра Агмеда Негуіба Ель Гілялі Паші. Після його відвідин міністерство закордонних справ заявило, що виміна думок завжди корисна та що переговори в Каїрі ведуться далі. Ці вступні переговори не дійшли ще до такої стадії, що можна було розпочати дійсні розмови в справі усунення причин англо-єгипетського непорозуміння. Справа єгипетського та англійського порозуміння складніється тому, що після однобічного виповідження договору з Англією в жовтні минулого року, король Фарук проголосив себе королем Судану. Тепер Єгипет не може відступити після того, та й Англії важко згодитися на те, щоб Єгипет анектував Судан, бо англійська влада обіцяла населенню Судану, що воно само має рішати про свою долю. Тому вступні переговори в Каїрі не виказують успіхів і говориться навіть про їхнє зірвання, хоч єгипетський амбасадор заперечив цю поголоску на летовищі в Лондоні зараз після свого приїзду до англійської столиці.

В ЮГОСЛАВІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ДЕМОНСТРАЦІЇ В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Београд. — Започатковані в югославській столиці демонстрації в справі Трієсту тепер поширились майже на всі більші югославські міста. Ці демонстрації скеровані насамперед проти Італії, а посередньо теж проти західних великодержав. Безпосередньою причиною тих демонстрацій є конференція в Лондоні, на якій представники Злучених Держав, Британії та Італії намагаються зреорганізувати управління західної зони вільної території Трієсту в той спосіб, щоб в це управління включити теж Італію. Перша велика демонстрація проти тих намагань відбулася минулого тижня в Београді і в ній взяло участь коло 300,000 осіб, що несли протиіталійські транспаренти та виголошували проти-італійські гасла. — Вчора відбулися подібні демонстрації вже теж в інших містах, зокрема в Загребі, Сараєві, Фіюме, Сплітті та в цілій низці інших місцевостей. В самому тільки Загребі в демонстрації, зорганізованій комуністичним „народним фронтом", взяло участь понад 200,000 осіб. З цього робиться висновок, що югославський уряд рішив за всяку ціну не допустити до будь-якої — навіть найменшої зміни в теперішньому положенні Трієсту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОБІТНИЧИЙ ПРОТЕСТ

Ми вже нераз писали про конечну потребу прихилення голосу зорганізованого американського робітництва для попертя справедливих і природних змагань десятків мільйонів українського працюючого люду до волі. Знаємо добре, чиї впливи і тут заважували, що ми цього попертя досі не дістали, хоч діставали його різні племена в Азії чи Африці, коли вістря було звернене проти англійського чи якого іншого західнього імперіялізму. Тепер піднявся тоє самий голос проти французької кольоніяльної політики в Тунісі.

Американська Федерація Праці (АФП) та Конґрес Індустріяльних Організацій (КІО), дві найбільші й найсильніші робітничі організації, які не відносяться до себе прихильно, коли йдеться про їхні провідні кола, виступили тепер солідарно з критикою політики департаменту стейту щодо Тунісу. У своїй заяві ці дві установи стверджують, що „уряд" і „департамент стейту" відступили від „основних традицій Америки, які зобов'язують нас стояти по боці визискуваних і по боці *жертв брутального імперіялістичного режиму*".

Цей робітничий протест спричинило невтральне становище Злучених Держав в Об'єднаних Націях в справі Тунісу. Американська делеґація в Об'єднаних Націях, очевидно за вказівкою департаменту стейту, здержалася від голосування в справі влучення справи неспокоїв у Тунісі (який є під протекторатом Франції), до аґенд Ради Безпеки О.Н. Ця невтральність, завважують робітничі організації, може видаватись „піддержкою недемократичних практик французької влади в Тунісі". Підкреслено в заяві ще й таке, що самоуправу для туніських арабських племен вважається добрим засобом „боротьби з комуністичною аґресивністю та деспотизмом".

Крім того Вилйем Ґрін, президент АФП, заявив на обіді в Вашинґтоні, влаштованім в честь робітничого представника з Тунісу, яким був Фарґат Гачед, що через американський ухил в голосуванні в справі Тунісу „демократичний світ поніс поразку". Він запевнив робітництво Тунісу, що американські робітники підтримують їхні національні домагання і далі будуть з ними, поки вони не здобудуть те, що їм справедливо належиться, себто „дістати нагоду жити на волі та керувати своєю долею без гнету і страху". Знов Гачед, говорячи про туніський „націоналістичний рух" як такий, що не є є ні проти-західним, ні фанатичним, ні февдальним, ні проти-чужинецьким, закинув французькій адміністрації „дикунство, що — як досі здавалось — було монополем фашистів та тоталітарних режимів".

Ми не будемо входити ближче в французько-туніський спір. В теперішніх обставинах не повинно хіба бути ніде в світі місця на імперіялістичні кольонії. Нас тільки мучить та думка, як заставити робітничі проводи в Америці, щоб вони відносились з такою самою увагаю теж і до тих народів, що віками так багато витерпіли від московського імперіялізму. Бо Росія займає чомусь в американських юніях ще й донині якесь виняткове становище. Нищити англійський, французький чи голяндський імперіялізм їм легко, але російського імперіялізму бояться чіпати.

Так воно, на жаль, є, але так не мусить надалі оставати. Тому треба за всяку ціну дістатись до американського робітничого голосу, щоб і там знайти в українській справі розуміння того, що також справедливе й природне.

„Ідеологічна праця партійної організації України"

Під таким наголовком „Правда" 31 березня надрукувала довжелезну статтю секретаря ЦК КПБ(у) Л. Мельнікова, в якій цей генерал-губернатор Москви робить підсумок політичних процесів на Україні за останні роки. Мельніков пише, що вказівки Московського партійного центру і праці Сталіна про мовознавство допомогли по новому поставити ідеологічне виховання українського наеслення. В ідеологічній роботі комуністи України керуються вказівками Леніна, який закликав українців „обов'язково всіма силами використовувати, закріплювати, ловити кожну можливість зв'язку з великоросійським свідомим робітництвом, з його літературою, з його колом ідей, цього вимагають головні інтереси і українського і великоросійського руху... (Твори, том 20, ст. 16).

Мельніков зазначає, що ЦК КП Б(у) працює під керівництвом Москви і особисто товариша Сталіна, це керівництво й турбота допомогли Мельніковим на Україні в справі „розгрому буржуазного націоналізму".

Як правило, Мельніков говорить за успіхи. Але що це за успіхи і чиї це успіхи? Найбільшою подією вважається видання на українській мові всіх праць Леніна і 13 томів Сталіна, а також 150 назв творів класиків марксизму-ленінізму. Вишколено 25 тисяч агітаторів — дармоїдів, які вестимуть русифікацію і будуть наглядачами Москви над українським народом. Засновано 35 вечірніх університетів марксизму-ленінізму, в яких інтеліґенція мусітиме після праці виховуватись в дусі комуністично-русифікаторських ідей.

Особливо партія хоче монополізувати опіку над інтеліґенцією. Окрему увагу приділяється викладанню суспільних наук в університетах і інституціях. Складаються нові програми, виключаються з обігу підручники; виготовляються нові, перебудовується викладання російської і української мов і літератур в світі нових мовознавчих праць Сталіна. У викладанні суспільних наук по високих школах ставиться „...Завдання до кінця вижити елементи **талмудизму** (це вже якийсь новий ізм?), начитаности у висвітленні марксистсько-ленінської теорії".

Письменникам дано завдання читати на такі теми: про будову каналів, електростанцій, сталінську дружбу народів, героїчну робітничу клясу, колгоспників.

Академією наук УССР підготовляються праці про життєдайний вплив передової російської суспільної думки і культури на розвиток української культури, про історичну дружбу українського і російського народів, які „разом боролись проти царизму і керенщини, проти поміщиків і капіталістів, проти війни і імперіялізму... Разом проливали кров за землю і мир, за свободу і соціялізм..." (Сталін, том 4, ст. 7).

Мельніков звертає увагу на безуспішне ширення нової комуно-русифікаторської ідеології в західніх областях, Львівський обком партії не справився з завданням, і Мельніков дає вказівку пропаґанду в Галичині скерувати в „дусі ненависти до буржуазно-націоналістичних агентів американсько - англійських імперіялістів". Але є і „успіхи": за ініціятивою товариша Сталіна у Львові відкрито філіял московського музею Леніна.

Помимо цього Мельніков ще наполягав аби зусилля партійних організацій і трудящих України скерувати на те, щоб дати країні більше металу, машин, вугілля, хліба, електроенергії „і з честю виконати всі зобов'язання перед великим вождем і учителем тов. Сталіним". (ЛЛ).

I. Я. Хамуляк

Росіяни й федерація

Немає ніякого сумніву, що найкращою зброєю в руках російських імперіялістів є сьогодні комунізм. Виріспши на соціяльно-економічних противоріччях суспільних груп, соціялізм, як „переходова стадія до комунізму", був довгі часи, а часто є і сьогодні ще одинокою надією на осягнення справедливго ладу на землі. Заслонившися за ту ідею, російські імперіялісти укривають свої властиві цілі, що ведуть до здобуття керівництва Росії в цілому світі.

Російські імперіялісти, які називають себе противниками Сталіна, мають гіршу позицію. Комунізму використовувати не можуть, панслявізм — теж не дуже приманливий. Але, щоб щось мати, вони придумали... федералізм. Про нього справді говориться в світі тепер дуже багато, робиться навіть конкретні заходи для реалізації тієї ідеї в тих чи інших частинах світу, але російські імперіялісти хочуть його використати для себе. І коли народи Західньої Европи думають про федералізм, як форму мирного співжиття між собою, то російські федералісти думають про федералізм, як одинокий рятунок для збереження російської імперії, значить, як про продовжування дальшого поневолювання інших народів. Зрештою росіяни завжди вміли загальні ідеї використовувати для себе. Вони хотіли б те зробити сьогодні із ідеєю федералізму... Від ідеї третього Рому, через панслявізм, дійшли аж до комунізму.

Самим росіянам говорити про федералізм ще не вистачає. Треба мати кого „федерерувати". Тому вони почали шукати за „федералістами"„ серед українців, білорусів, вірмен і т. д. Тому, що такого руху в тих народів немає, то маючи доляри, почали купувати „федералістів. Купили нікому невідомого „генерала" Гулая і ще кількох ренеґатів в Европі. В Америці, ніби повстало об'єднання „українських федералістів", які вже навіть мали об'єднатися із „білоруськими", але досі росіяни не потрапили знайти ні одного українця-федераліста, що подав би своє прізвище публічно.

Бувши на доповіді п. Абрамовича в Ню Йорку, ми сподівалися бодай там побачити когось із тих федералістів, але... ми їх не бачили. З осіб, що виступали в дискусії поза тими, що виступали, як росіяни, українці чи інші, ніодин із присутніх не заявив, що він українець, білорус, грузин і при тому заступає ідею федералізму. Яке ж було наше здивування, коли ми прочитали в російському „Східняку" про дискусію між українськими федералістами та самостійниками. Таких, що називали б себе українцями і були за федерацією з Росією, ми, а з нами й інші присутні, мусимо ствердити що там їх не було, як і не було дискусії між українськими федералістами та самостійниками. Там була дискусія, але між росіянами та неросіянами. Власне те було цікаве, що навіть на російських зборах, якісь десь існуючі чи неіснуючі „українські та білоруські федералісти" не виступали.

Ми свідомі того, чого хочуть ті, які подають фалшиві дописи. Ми знаємо, що саме такої дискусії росіяни бажали б дуже гаряче, якщо б вона очевидно була.

Такі дописи, це звичайна диверсійна акція російських імперіялістів, хоч з другого боку ми всетаки дивуємося, що українці досі не зуміли чи радше не схотіли увійти в контакт з тими росіянами, які є проти поневолення інших народів Росією, які хочуть справжньої волі і справжньої демократії і для російського народу.

Ми віримо, що серед росіян такі люди є, вони тільки стероризовані. Ми думаємо, що такі росіяни не виступатимуть, як зрадники свойого народу, так, як це діється з „українськими чи білоруськими" федералістами, але ці росіяни змагатимуться не за трон в Кремлі, але за справжню свободу свойого народу, за справжню демократію.

Ми свідомі того, що їх завдання важке, що їм треба мати відвагу, щоб серед свойого суспільства ширити духа демократії, але ми віримо, що такі росіяни є і з ними повинні ми рішуче співрацювати для справжної свободи наших народів.

Диверсія російських еміграційних імперіялістів з організації т. зв. українських чи білоруських федералістів, нас зовсім не повинна дивувати. Це наївний, як на наші часи трюк. Є російські диверсанти, які подаючись за українців, хочуть сіяти замішання серед нас. Ми переконані, що їхні зусилля запізнились. Щодо федерацій, то ми не думаємо, що українці є її противниками, може і навпаки, але федерації для свобідного життя, не федерації для поневолення одної нації другою. А росіяни, які так її пропаґують, тільки так федерацію розуміють, тому про федерацію з Росією покищо немає ніякої мови. Ми за федерацію народів, що самі хочуть волі і становитимуть поважного партнера в боротьбі проти імперіялістів, і у такій федерації — завжди є місце для правдивої демократичної, не захватницької Росії, яка відмовиться від уярмлювання інших народів.

С. Д.

По закінченню року У.Н.Фонду

Тут маємо на увазі закінчення другого оперативного року Українського Народного Фонду.

Коли людина має десь там біля 30-40 років життя, то ці дати відзначаються обо не відзначаються: чоловік є в повній силі, має певне становище, нормально працює, — місяці й роки біжать, і в тому віці такі етапи, як рік, два, п'ять і навіть десять не мають великого значення. Не так у дитини: маленька людина щойно стає на ноги, — сили її слабенькі, можливості нез'ясовані, кожна необережність чи хвороба можуть мати небезпечні наслідки і тому ми з такою увагою відзначаємо перший, другий і дальші „перші роки" існування дитини. Чи здорова, чи має нормальні заклади для дальшого свого розвитку, чого потребує для кращого зросту і т. д.

Те саме маємо і з нашим Народним Фондом. Це — маленька дитина, яка щойно закінчила два роки. І тому ми з такою увагою придивляємось: як виглядає, чи нормально росте, чого потребує для дальшого розвитку, чого маємо сподіватися від неї в майбутньому.

Отже звіт каже нам, що Фонд у другому році свого існування зібрав суму 130,000 долярів. Ми відразу цікавимось: а скільки ж було в першому році? І дістаємо відповідь: 102,000. Тоді ми легко й з приємністю зітхаємо: слава Богу, дитина прибула на вазі. Значить: здорова й розвивається нормально.

Але ж цифра 130,000. Що це за сума? Велика чи мала? Ну й що ж? Поклавши руку на серце, мусимо сказати: дуже, дуже скромненька. В цій країні, де не тільки організації, але й приватні люди оперують мільйонами, ми виглядаємо дуже маленькими.

Тоді ми починаємо цікавитись: а звідки ж ця сума взялася, хто дав цих 130,000 дол.? І ось тут розгортається перед нами зовсім інша, — надзвичайно цікава, — картина. Виявляється, що цією маленькою цифрою відбувався великий і широкий суспільний рух. І, справді, як досі подавалось, в 1950 і 51 роках заплатили свій Національний Даток і прислали менші пожертви до 20,000 людей.

І ось цю цифру треба оцінити! Кажуть: не май сто рублів, але май сто друзів. Так, наші люди, за маленькими вимками, це ж дрібні зарібники й робітники — без контів у банках. І дуже скромним сьогодня і зовсім непевним завтра. І ось, власне, ці люди прислали свої датки, свої скромні пожертви. Прислали добровільно, бо ніхто їх до того не примушував і примусити не міг. Ось в цьому сила Фонду, велика моральна сила!

Навколо Фонду змобілізувалось до 20,000 українців і, як виходить, не звичайних українців, а людей з розвиненим громадським почуттям, із розумінням своїх обов'язків, своєї громадської й національної відповідальности. Кращих наших людей! Як на українську Америку і як на короткий термін існування Фонду, — балянс не малий, балянс, що виказує здорові тенденції і добрі надії на майбутнє.

Звичайно, такий погляд на речі можна уважати занадто оптимістичним. І, справді, в пресі з'являлись статті, які, „з оливцем в руках", доводять, що українці в Америці могли б легко зложити річно до Народного Фонду — один мільйон.

Так, але це „теорія", добрі побажання, може — не позбавлена об'єктивности перспектива. Але ми мусимо виходити із реальних даних, із твердих фактів, які нам дає життя: 130,000 долярів і 20,000 жертводавців Фонду.

Власне, цих 20,000 людей є той головний, неоцінимий на доляри Фонд. І власне, цьому „людському фондові" ми повинні віддати сьогодня всю пошану. Бо коли тільки навіть цей „л ю д с ь к и й фонд" і надалі затримає в своїх руках майбутню долю Народного Фонду, не відступить від нього, то існування його забезпечене.

І не тільки існування, але й міцна база для дальшого розвитку й пишного розквіту нашої молодої народної інституції...

П'ятсоті роковини Леонарда Да Вінчі

Найвищі достойники Італії та представники культур інших народів з'їхалися в дні 15 квітня ц. р. до маленького містечка Вінчі, п'ятнадцять миль від Фльоренції, щоб відзначити п'ятсоті роковини народження велетня італійського відродження Леонарда да Вінчі (1453—1519). Італійський прем'єр Альчіде де Ґаспері в своїй промові підкреслив всебічність особистости Леонарда з Вінчі. Леонардо да Вінчі був географом і топографом, а одночасно і цивільним та військовим інженером, який проєктував праці для осушення багнистих околиць і рисував машини, які могли б копати канали. Він був також математиком і фізиком і славним винахідником.

Леонардо з Вінчі був ученим ботаніком і геологом і першою людиною (після славних грецьких мітичних героїв Дедаля і Ікара), яка досліджувала можливості механічних летів у повітрі та підводного судноплавства. Та на цьому не кінчалася його велика духова обдарованість, бо він уславився як біолог і архітект, що плянував будову ідеальних міст.

До тих усіх дій його геніяльного ума треба додати не менш геніяльну його мистецьку творчість, в якій він виявив себе велетнем ренесансового малярства в добі відродження мистецтва. Його малярські праці є прикрасою музеїв у Мілянi, Венеції, Фльоренції і паризького Люврy. Найбільш знані його картини — це „Тайна вечеря" та „Монна Ліза" (Джоконда).

Прем'єр де Ґаспері не хотів у своїй святковій промові входити в дискусію з комуністами, які вважають цього Велетня „матеріялістом та вільнодумцем", бо, як зазначив, ці збори не на те, щоб „дискутувати, тільки щоб подивляти і пізнавати". „Це цивілізація, що її ми маємо в спадку по своїх батьках. Це цивілізація, що її маємо розвивати. Це цивілізація, що її мусимо боронити".

Після прем'єра промовляв д-р Джейм Торрес Бодет, генеральний директор Юнеско, який підкреслив, що Леонардо належав до людей, що ненавиділи війну.

Дев'ять літаків кружляли понад головами зібраних, щоб відзначити, що да Вінчі є батьком літунства. В парафіяльній церкві в Анкіяно, в якій охрищено перед 500 роками Леонарда, відкрито марморовий столик, на якому вміщені слова з метрики Леонарда. На ньому охрищено першу дитину, що її принесли до хресту. Президент Італії Люїджі Айнавді був хрищеним батьком цієї дитини з родини Спінеллі, яка одержала хресні імена Люїджі Леонардо Альчіде.

Вол. Дорошенко

МОЇ ВЗАЄМИНИ З ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКОМ

(Спогад у 1-ші роковини смерти й 70-ліття народин).

(3)

Набравши замолоду національного гарту в такій компанії, Покійний усе своє життя був вірний з а п о в і т о в і старого Котляревського:

„Де общеє добро в упадку,
Забудь отця, забудь і матку,
Лети повинність соблюдать"...

Усе стояв він у перших лавах борців за волю й долю укоханої України. Але й легко й весело було на душі молодих українських прозелітів, що виступили тоді на громадську арену. Треба було самому пережити ті роки, щоб уявити, яке тоді було піднесення, який запал огорнув нашу молодь. Це було щось, як за часів Кирило-Методіївців, коли по слову Куліша у кожного з братчиків „серце ожило, очі загорілись, над чолом засвітився полум'яний язик".

Подібним ентузіязмом була перейнята й українська молодь за моїх із Дмитром Івановичем студентських часів. Це був один порив — змагатися з супротивними хвилями, боротися з ворожими силами, з московським царизмом за знедолену, окрадену Україну. Цей порив тодішньої молоді найкраще змалював наш славетний маляр Ілля Ріпин у своїй широковідомій картині „Який Простір!" (Студент і студентка на березі моря під час припливу).

Кинувшись у вир громадської й революційної діяльности, Дмитро Іванович, як багато з нас, занедбав був, як сам згадує, офіційну університетську науку. У своїх спомнинах він сам признається: „Я не був пильним студентом, нічого спеціяльно не студіював. Взагалі був рідким гостем на викладах, бо гасав увесь час в справах громади по місту. Коли ж зближався час іспитів, я сідав „зубрити" скрипти й висиджував цілі ночі". Я, знаючи покійного, мушу значно зм'ягшити ці признання. Хоч і як він „гасав" у громадських справах, проте ніколи не розставався з книжкою, надто з книжкою українською. Він завжди був у курсі всеукраїнського життя, слідив за українською літературою — красним письменством і українознавством взагалі. А поза тим, як і кожний студент, читав біжучу російську літературу, поступові російські журнали, отже самоосвітою надолужував багато з того, що пропускав на університеті. В усякому разі був Дмитро Іванович одним із кращих студентів і тільки через „неблагонадьожність" не полишили його при університеті готуватися до наукової карієри. Але, як знаємо, вона його не минула. Взагалі, можна сказати, доля сприяла Дмитрові Івановичеві. Він мабуть народився під щасливою звіздою. Природа наділила його і вродою й розумом. Уже самою своєю зовнішністю він вирізнявся зпоміж своїх товаришів-ровесників. Поставний, гарний з себе, добре вихований, увічливий, розумний і дотепний, Дмитро Іванович не тільки чарував дівчат, як я вже згадував, але й прихиляв до себе й старших людей — і чужих і своїх. Свої бачили в ньому майбутню видатну силу, що послужить українській справі, й Дмитро Іванович користувався серед них великою симпатією. Треба зазначити, що обставини склалися так, що йому доводилося ще, як студентові, знайомитися й обертатися в товаристві визначних українських діячів, серед яких придбав собі чимало приятелів. Досить пригадати, з якою любов'ю озивається про нього в своїх „Сторінках з минулого" такий заслужений український діяч, як проф. Олександер Лотоцький. А втім, мушу зазначити, що „старі" наші діячі взагалі дуже уважливо ставилися до молоді, бо не так то вже й багато було того свідомого молодого нарибку в порівнянні до маси несвідомих та індиферентних юнаків. Тож кожна визначніша одиниця зпоміж свідомої молоді була в рахубі у старших наших діячів. І тому нам легко було доступитися до них, де б вони не проживали на широкому просторі російської держави. А Дмитрові Івановичеві, маючи видатні особисті прикмети, було ще легше, ніж кому іншому, придбати симпатії громадянства, а вкупі з цим зробити блискучу карієру — громадсько-політичну й наукову.

До свого виїзду з Москви в 1905 р. до Полтави на посаду статистика в Статистичному Бюрі Полтавської Земської Управи я щороку пару разів бачився з Покійним: то він заїздив до мене в Москву, то я відвідуючи в українських — студентських чи революційних — справах Петербурґ, ніколи не забував зійтися з своїм приятелем. Він знайомив мене з справами української студентської громади, з товаришами, тощо. Заходив я з ним і до славної Андріївської школи, що була свого роду штабкватирою українського студентства. Тут, під покривкою проб студентського хору так зв. „співок", відбувалися різні зібрання й конспіративні сходини. Директором цієї школи був відомий російський письменник Сологуб, перекладач Шевченкового „Кобзаря". Він прихильно ставився до українців, може навіть сам був українського роду (Салогуб). Я тим самим відячувався Дмитрові Івановичеві, коли він заїздив до мене у Москву Та й тут я познайомився завдяки йому з відомим українським п о п у л яризатором Ваґановим, що був теж, як і батько Дмитра Івановича військовим ветеринарним лікарем та його добрим знайомим, а може й приятелем. Це було, як Дмитро Іванович привіз свого батька лікуватися. Ваґанов був великою рибою, головним ветеринаром Московської Військової Округи, в рангі ґенерала. Прийняв він нас дуже сердечно. Прохав мене вчити його сина української мови, мабуть чи не за намовою Дмитра Івановича. Але я ухилився від цієї чести, пізнавши молодого Ваґанова й його мамуню, що з погордою дивилися на українофільство ґенерала, вважаючи його українські симпатії за найбільший ідіотизм, і цю свою погорду переносячи й на його українських знайомих. Вони навіть не крилися з цим. Ваґаненко був типовий паничик — ледар, а пані зарозуміла на свою панькість і вищу російську „образованість" гуска. І хоч старий Ваґанов запрошував мене заходити, я більше не переступав порогу його хати. Гидко було бачити його родину.

В літку 1904 р. їздив я з Дмитром Івановичем та іншими студентами й студентками до Львова, на курси українознавства, що їх улаштував проф. М. Грушевський коштом Євгена Чикаленка. Курсиці були розраховані на наддніпрянську молодь, що не могла у себе вдома прослухати суцільний огляд українознавства, й відбувалися в липні, коли вже студенти були вільні від науки. З цими Курсами і взагалі з перебуванням у Львові зв'язано було у нас з покійним чимало спогадів і поважних, і кумедних. Насамперед — мешкання. Де нам улаштуватися? В готелі дорого. От і задумали ми найняти десь у приватному домі дві або три умебльовані кімнати. Думка була така: в одній мешкатимуть дівчата, в одній — хлопці, а третя буде спільна. Але ніхто не хотів нам найняти, вважаючи наш намір за неморальний: „Як то „разом дівчата й хлопці? Це ж проста розпуста!" Довелося нам розлучитися. Дівчата влаштувалися в Дівочому Інституті св. Ольги при вул. Сави, а ми — хлопці — найняли кімнату поблизу їх, при вул. Курковій. Кімната була без меблів, але сторож роздобув пару ліжок з сінниками, якийсь столик і ослінчик і так ми там і прожили по спартанськи.

Добрячий Іван Франко запросив був дівчат до себе, бо мав на поверсі вільний покій, але стара Франчиха стрінула їх так ворожо, що вони не знали, де їм і дітись від сорому. Бачте, Ольга Федорівна — так звали Франкову — була страшенно заздрісна та й не зовсім нормальна. Але нам на своїй убогій кватирі було весело. У вільних від викладів годинах у нас було завжди гамірно. Приходили дівчата — звичайно Настя Грінченківна й Маруся Дверницька, петербурзька студентка, й їх приятелька красуня Дарка Шухевичівна, наречена д-ра Вол. Старосольського.

(Продовження буде).

ВІННИЦЬКА ТРАГЕДІЯ

(Свідчення самовидця)

Принесли часописи вістки, що Американський Конгрес в ЗДА покликав до життя Спеціяльний Комітет дослідження Нарадовбивства в СССР, поставивши в першу чергу прослідити злочин в катинському лісі близько Смоленська над польськими офіцерами. Катинська трагедія то одна малесенька ланка в цілому ланцюгу совєтських злочинів.

Про один з таких злочинів тут намалюєтся картина під назвою „Вінницька трагедія", якої сам я був самовидцем 1943 р., коли розкопувано при німцях великі кладовища заживо похованих людей десятками тисяч. Німцям не дуже хотілося дратувати большевиків і вони мовчки й здержливо дивилися на заходи місцевої людности щодо розкопування й розпізнавання місцевих людей.

Ховати кінці в воду большевики дуже вміють і досконало це роблять. Засипавши в кілька шарів постріляних людей, енкаведисти влаштували на поверхні таких могил „Парк Отдыха и Культуры". Стояли гойдалки, забави, театри, буфети і рівні розваги для юнацтва, батьки якого спочивали під тими забавами.

Через довший час (навіть роки) в таких „паркак" почали появлятися западини і з них вчуватися підозрілі випари. При німцях у людей розв'язались язики і набралося сміливости. Почали розкопувати такі западини і натрапили на жахливу картину знущання комуністичних садистів на розумним Божим створенням, що зветься людиною. Ніякі описи і статистичні відомості не в стані розкрити всієї глибини трагедії вінницьких могил. Мало було б Дантової фантазії, щоб в повних формах вообразити вінницьку трагедію. Жертви її — то наші брати і сестри, прості селяни і скромна інтеліґенція. З одежі і фізичних ознак ясно видно, що в розкопаних могилах трупи не куркулів чи буржуїв, а трудового елементу. Їх схоплювано і запроваджувано в катівню НКВД навкруги Вінниці в селах і містечках та колгоспах, як пізнають родичі.

Опинившись літом 1943 р. в Вінниці в інших церковних справах, я погодився відправити похорони на розкопаних могилах. Довелося цей обряд совершити в кількох місцях, вслухатися в оповідання офіційних осіб, бачити в глейкуватій мокрій глині незгнилі трупи, на вітринах бачити розвішані речі, одіж, предмети домашнього вжитку.

Хто може збагнути трагедію скромного вчителя, що попав в лапи енкаведистів разом з учнівськими зошитами, поміченими 1937 р.? Деякі зошити виправлені, а деякі ні. Працював сердега і в катівні НКВД. З нього не знято й пояса, а з зошитів — шнурочків. Це показує, що арештована людина не попала ще в категорію обвинуваченого чи підсудного і арештованого, а перебувала вона ще в стадії судового карантину. І от у потилиці такої людини опинилася невеличка куля з нагана. Закопано цю людину ще живою, бо в роті повно глинистої землі, тобто вона, будучи закопаною, ще продовжувала дихати.

Каолінова глина з глеєм, пройнята водою, перетворювала трупи на мумії і не давала їм можливости зігнити цілком і навіть виділяти трупний запах при розкритті. Різкий запах віддає чимсь кислотно-отруйним. Тому й родичі та знайомі легко пізнають своїх близьких.

В супроводі міського голови обходжу гробовища в двох „Парках отдыха и культуры" та на „Старому Кладовищі". Розкопана ледве третина гробовищ, а до мого приїзду до Вінниці вже поховано 5.699 трупів, як каже міський голова. При мені відбувається п'ятнадцятий похорон. На таких похоронах побували представники сусідніх держав. З Румунії був митрополит Віссаріон з проф. Попеску; з Болгарії — ректор семінарії з кількома архимандритами; з св. гори Олімп (Греція) — єпископ Калінікос; від Сербії були також представники духовенства. Всі вони бачили жахливу картину розкопаних гробовищ і дістали повну інформацію про всі особливости большевицько-комуністичного терору.

Огляд трупів і розмови з людьми розкривають жахливу картину практики комуністичного садизму. Поки органи НКВД ночами заповнювали ями трупами, така місцевість була огороджена високою дощаною огорожею з глухо забитими входами й виходами. Коли вся місцевість перекопана була ямами з трупами, все було зарівняно й утрамповано, глуха огорожа була знята й поставлені красиві штахети і так виник „Парк культуры и отдыха".

Людей закопувано в ями великими групами глибоко. Перший шар містився дуже глибоко й прикривався тонким шаром землі; потім скидали предмети, просякнені кров'ю забитих, та одежу з харчами; все це вкривалося також тонким шаром землі ще далеко до поверхні; на це зверху кидали забитими двох-трьох чоловіків, які закопували ями, щоб не лишалося свідків. Після цього яму засипали доверху. Дехто з забитих міг тільки втратити свідомість і згодом відживав. Така людина дихала, пробувала рятуватися і набирала повний рот землі.

Все разом взяте показує, що такі операції пророблялися швидко й похапцем; кати не доглядалися до стану зв'язаної й пристріленої людини. Садистам треба було тільки одного: щоб людина не кричала, а в якому стані її засипали землею — це вже їх не обходило.

Ось до чого доходять люди, від яких відступив Дух Божий. То є створіння, страшніші за найлютішого звіря. Ім'я такому створінню — безбожник-комуніст.

Повернувшись з Вінниці до Києва, я про бачене на розкопках у Вінниці оголосив у часописі („Нове Українське Слово", 24. IX. 1943 р. ч. 225).

При існуванні Комітету дослідження народовбивства в СССР мої свідчення про такий яскравий факт, як самовидця, повинні бути врахованими.

Єпископ Сильвестер УАПЦ в Австралії,

Голова Представництва УВАН на Австралію

Українознавство й славістика в Вінніпезі

Дві стипендії УНС признано студентам-українїстам

Дня 10 квітня 1952 закінчилися виклади й вправи в Департаменті Слов'янських Студій Манітобського Університету в Вінніпеґу. В акад. році 1951-1952 відбувалися такі кредитовані курси: української мови (три курси), російської мови (два курси), польської мови (два курси), слов. літератури в перекладі (Шевченко, Пушкін і Міцкевич — І. курс) та історії Центр. і Сх. Европи (є два курси). На майбутній рік Університет затвердив курс про СССР як курс четвертого року, так, що в 1953-53 році) четвертому році існування Департаменту) існуватиме в Ман. У. повний чотирорічний курс слов'янознавства, що вестиме до закінчення університету й отримання диплому.

Всіх студентів у 1951-52 рр. було 36 (в 1950-51 — 28, у 1949-50 — 24). В 1951-52 р. завдяки фінансовій допомозі М. Г. Смерчанського, поширено Департамент, розбудовуючи його бібліотеку та склад професури, що в 1951-52 р. складався з двох осіб: проф. Яр. Рудницького й проф. П. Юзика.

В останньому році були три україністичні стипендії в Департаменті: одна стипендія Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів, що її отримала п. Ольга Якимишин, та дві стипендії Українського Народного Союзу Америки, що їх отримали п. Б. Боцюрків та п. С. Лисак.

Крім денних кредитованих кляс української, російської й польської мов відбувалися вечірні курси української та російської мов для широкого громадянства. В Університетській Літній Школі відбувався в 1951 р. курс української мови (кредитований) — єдиний того роду курс на американському континенті. В 1952 році в Літній Школі передбачається два курси української мови — обидва кредитовані. Ці курси відбудуться в липні й серпні ц. р.

Бібліотека Департаменту зросла на коло 150 назв. До Архіву Преси при Департаменті приходили українські й інші слов'янські часописи й вони зберігаються починаючи з 1950 р. річниками для пізніших студій. В часі вакацій 1951 упорядковано й скаталогізовано ввесь книжковий інвентар Департаменту.

Крім научного зв'язку з студентством професори Департаменту брали участь в імпрезах обох українських студ. об'єднань: Альфи й Омеги та Гамми Ро Каппи, виголошуючи відповідні доповіді.

Професор Департаменту П. Юзик дня 29 січня мав у Манітобському Історично-Науковому Т-ві доповідь про „Українців у Манітобі", а проф. Яр. Рудницький виголосив дня 5 квітня перед професорами Філософічного Факультету доповідь про „Індоевропейські наголосові дублети", даючи огляд питання й розв'язку його на основі матеріялу з української мови.

В 1951 році в Департаменті започатковано видавничу діяльність. Почато з видавання університетського „Вибору з слов'янського фолкльору" для студентів. „Вибір із українського фолкльору" вже появився з друку в університетській накладні в Вінніпезі, а на черзі вибір із російського, польського, словацького й ін. фолкльору.

В квітні 1952 р. Управа Українського Народного Союзу Америки признала знову 100 дол. на стипендії для студентів — україністів у Манітобському Університеті, за що Керівництво Департаменту складає їй цією дорогою якнайщирішу подяку в імені студентів, що будуть із цих стипендій користати.

Проф. Яр. Рудницький

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Річні збори 114-го відділу УНСоюзу були дуже інтересні. На збори відділу, що існує всього 2 роки, прибуло 30 людей, які обговорили 10 точок програми нарад речево, без сварки і нападів на людей чи організації, хоч справи були не тільки союзового, але й національного та релігійного характеру. Відділ, що гуртує переважно (на 99%) наших братів наддніпрянців, не міг розвинути широкої діяльности в організуванні нових членів до УНСоюзу, бо ще є деякі перешкоди, які ускладнюють організаційну роботу.

Новий уряд, що його очолює тепер інж. Ю. Артюшенко в розмові зі мною заповів, що цього року активність відділу мусить збільшитися. Напрямні цієї активности мають бути — побільшення відділу так, щоб відділ мав право вибрати делеґата на наступну конвенцію УНСоюзу, співпраця з УККА й більший контакт з іншими відділами УНСоюзу, об'єднаними в Окружному Комітеті.

Річні збори Інженерів нашої громади ствердили давну істину, що „інженер є нині великий пан". Майже всі члени працюють по фаху і кожний, хто хоч трохи підовчить мову і переведе центиметри на інчі, має добрі шанси працювати як інженер, рисівник чи хемік. Товариство під вмілим проводом чвірки інженерів — Смітюча, Левицького, Турули й Синенького влаштувало дві вдачні імпрези. Зарганізований курс креслення, на який з початку вписалося 45 членів, має тепер 50 членів. З каси організації в якій назбиралося 510 дол. уділено 100 дол. для КоДУС-у для допомоги бідним студентам, та менші суми на різні народні цілі. При кінці зборів була мова про те, що український інженер (за прикладом Ню Йорку) є покликаний до того, щоб дати почин будові Українського Народного Дому в Шікаґо.

Концерт пісні і арій дав нам баритон Теодор Терен в неділю дня 23 березня в Шопен Школі. Концерт, з гарною добірною програмою українських й чужих композиторів, був місцем духового відпочинку, бо Теодор Терен вмів з'єднати собі публіку своїм милим рівномірним й гладким голосом, вмів увести своїх слухачів у чарівний світ арій, що благородно впливають на людину. Лисенка „Ой, бре море, бре" ледве чи може знайти кращого інтерпретатора. Купчинського „Засумуй трембіто" привикли ми чути в іншій композиції, а нова пісня „Життя" слава Олеся — знайшлася на сцені перший раз в Шікаґо.

Теодор Терен й його фортепіяновий супровід, славна дочка славного батька, Леся Вахнянин, заслужили собі на краще прийняття від шікаґовської громади! Бо 125 осіб, що прийшли на концерт ледве чи покрили кошти подорожі цієї симпатичної пари українських артистів. Не поміг тут й протекторат Ліги. Мабуть якісь інші причини й мотиви мали тут своє слово! А шкода наших людей, яких так обмаль, як вони не матимуть бодай морального задоволення, коли співають до неповної залі!

Річні збори ОбВУА були дуже симпатичні. Сиділи поруч себе на зборах бувші молоді старшини і стрільці, учасники зимового й інших походів Української Армії, сиділи в рядах галичани, наддніпрянці, кубанці, сивоволосі полковники, сотники і інша старшина з п. генералом Іваном Омеляновичем Павленком включно. Всі вони переважно новоприбулі, що на старості літ змінили місце свого перебування по волі чи по неволі. — Приїхали в новий край, який приймає, всіх рівняє, але в якому молодому легше жити. Деякі з них клінують, іншим вдалось „втяти" віку і працюють по фабриках. Лише людина, що знає і серцем відчуває українську визвольну боротьбу, може зрозуміти цілу трагедію тих людей, що колись Україні й собі слави добували...

А проте вони всі не гнуть спини, не відходять зі сцени, не усуваються з народного життя. І вони, як старі вояки, по словам ген. МекАртура ніколи не вмирають, вони лише тратять сили й — як це буває — відходять в забуття... На зборах всі вони згадали про ген. Всеволода Петрова, на могилі якого ще досі незаплачений хрест стоїть, далеко в Німеччині. На ту ціль переведено збірку.

Бенкет Спортового Товариства „Леви" для звеличання його перемоги й одержання титулу чемпіона стейту Ілиной в спорті копаного м'яча був з одного боку скромний, а з другого імпозантний. Скромний тому, що на бенкет не запрошено більше людей, що рівно ж хотіли б тішитися побідою „Левів". Імпозантний був він виголошеними промовами спортовців, членів „Леви". Капітан Дружини п. Кудан запевняв, що й новий рік буде роком слави й побіди для „Левів", бо нова сила юньйорів наростає, що вступить в ряди тих, які відійдуть до війська. З промов виходило, що з оригінального складу „Левів" осталися лише воротар Касіян і грач Дикий, решта пішли до війська. На бенкеті промовляли ще й представники інших українських організацій. Стверджено, що „Леви" ширять правду й славу України й що спорт є рівно ж важливим відтинком визвольного фронту, який треба мати все обсадженим! В приємній товариській атмосфері перевели учасники цього бенкету дальші хвилини аж поза північ.

Організаційні наради відділів УНСоюзу відбулися у нас в п'ятницю дня 28 березня в Союзовім Домі. Шкода, що так мало відділів було заступлених на зборах, бо там обговорено дуже важні справи, про які кожний відділ, що не хоче стати виключно збірщиком вкладок до УНСоюзу, повинен знати. Про річні наради Головного Уряду реферували головний радний Тарас Шпікула й підписаний. З важних рішень Головного Уряду була піднесена справа 6-ти місячної кампанії УНСоюзу, що зачинається днем 1 липня. Окремі грошові нагороди будуть признані організаторам за відповідне число членів. Обговорено теж справу нового недільного числа „Свободи". Рішено повести кампанію по відділах за приєднання нових передплатників, бо силу нації міряється величиною її преси й для вдержання цього тижневика треба більше читачів — членів УНСоюзу, бо читачі а не Союз мають платити за тижневик. Про те, що треба організувати тутешнє покоління була теж мова. Треба дістатися до нього. Великий Союзовий Вечір і День Молоді, що має відбутися дня 31 травня в городі Пілзен Парк на 26-ій вулиці й Олбані, був предметом довших нарад. Буде це великий союзовий баль, в якому візьмуть участь молоді й старі, новоприбулі й автохтони. Молодь буде там мати своє слово й програму. Окремо обговорено ще справу дому для стариків, вакаційної оселі і т. п. Були голоси про те, що є такі наші старші люди, щи записали б на того роду інституцію своє майно, бо не мають спадкоємців.

Річні Наради „Самопомочі" відбулися в неділю дня 23 березня. Зі звітів виходило, що організація, як центр, не діяла минулого року. Збирала лише вкладки. Зате діяли секції, яких було 8. Найсильнішою секцією є Учительська Громада, що начисляє 100 членів. Дальше йдуть кооператори з 52 членами, лікарі, ветеринарі, інженери, правники і т. п.

Хоч організація начисляє так багато секцій і має 289 членів, на річні збори товариства рішило прийти лише 28 членів. Та десять відсотків всіх членів організації не можуть авторитетно рішати про справи, про які треба не лише рішати, але й відповідно до постанов діяти. Такими справами є тепер Суспільна Опіка, Народний Дім, Власні Варстати Праці і т. п.

Українські радіо-передачі ростуть у нас, як гриби по дощі. Чуємо їх щодня крім вівтірка й неділі. Донедавна мали ми одну радієву годину п. Івана Музики, що доходила до всіх широко й глибоко. Інші були обмежені до певної території. Та тепер всі вони на широких хвилях, що доходять навіть до Вісконзін й Мішіґен. Тепер є в нас такі радіо-передачі: оо. Василияни, о. Мицика, д-р Самбірського (нова й дитяча), пп. Семочка й Іващука та Івана Музики. Радіо-передач нам треба, чим більше, тим краще, бо це причиняється до популяризації українського імени, пісні й культури. В додатку інформують вони людей, що дістьея серед українців, та про пляни на майбутнє. Треба тільки, щоб вони жили, а не животіли, а це станеться тоді, коли слухачі наші будуть попирати тих бизнесменів, що попирають наші радієві програми. Інакше нема рації оголошуватися на українських радієвих годинах. Бизнес є бизнес!

Клюб рибалків і стрільців мав теж свої річні збори в неділю дня 30 березня. На зборах промовляли представники Айзек Волтон Ліґ, панове Огер й Рейнарт. З промов бесідників виходить, що згадана організація боронить лісів, води, звіринного й рибного світу не ради їх збереження, а для цього, щоб людина могла ними розумно користуватися і теж консервувати природні багатства Америки, які мають вплив на клімат, фльору і фавну країни та на американський спосіб життя. Організація має вплив на законодавство країни, бо з її голосом й опінією числиться Конґрес.

Український Клюб є членом цієї Ліги. По звіті уряду за минулий рік і по виборах намічено плян праці. Першою імпрезою має бути „Вистава зброї" получена з „баранячим обідом" в природі, на фармі д-ра Смука в стейті Індіяна. З каси ухвалено 30 долярів на УККА.

Раз на весело — вечір гумору, співу, музики, танку і веселого настрою, був фактично незабутнім вечором, де душа відпочине, а тіло розвеселиться. Треба радіти, що „Нова Сцена" спромоглася поставити щось подібного, бо всі ті збори, резолюції, змагання до захоплення влади, всякі ті комісії-матки, секції і підсекції, а вкінці референти, що приходять на збори з грубими жмутами списаного паперу, таки добре мучать людей і розганяють навіть дуже терпеливих. Нова сцена — зібрала не лише все те, що людину бавить, що лагідно впливає на душу, вона дала рівно ж зразки легкої сатири нашого життя в Америці.

Разом 17 душ обох полів, в складі якого після слів пані Мілі Кулик, є 6 атлетів і 6 боксерів (фактично так!) розвеселяли заповнену публікою залю своїми куплетами, співами танками нераз навіть оригінального покрою. Фактично лише атлети і боксери могли виконувати такі карколомні танки, як „Танок моряків" й „Степ". Або прекрасна Ляриса зі своїм вірменським екзотичним-кокетливим танком хіба вона не артистка? Монологи пані Мілі Кулик дуже глибокі, змістовні, сатиричні, як треба, але дуже повчаючі. Вона фактично з молодим Цепинським були „зірками" вечора. А артист Климкович, що не знає усміху, флеґматик, зокрема в його відвідинах чи там на обіді (якого не було!) в п. Наконечного, чи не дійшов вершин?

Треба ще згадати паню Цепинську професіональну артистку і п. Наконечного, з якого публкіа мала велику втіху.

В програмах взяли ще участь Квартет (Масник, Наконечний, Тимцюрак, Наваринський), Циганочки, Галя, Ліда і Нуся, власна балетна трупа і оркестра п. Мака. Предсідником „Нової Сцени", що так гарно оце другий раз списалася, є проф. д-р Гаєвський.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Трентон, Н. Дж.

Шевченківське свято

В неділю 6 квітня ц. р. українське громадянство Трентону спільно, з участю всіх національно-громадських організацій, святкувало роковини Т. Шевченка.

Святочний Комітет, що відав підготовкою і провадженням свята, складався з представників національно-громадських організацій.

Шевченківський концерт відбувся в домі української православної громади. Заля була переповнена приявними, а концерт пройшов з великим успіхом. Це вислід об'єднаних старань.

Концерт започаткував хор укр. прав. громади під керівництвом дир. Палажія, відспівавши американський гимн, „Заповіт", і „Реве та стогне..."

Святочну промову виголосив проф. О. Шавлач, який суттєво з'ясував велич Кобзаря, як творця й невмирущого надхненника Української Нації.

Маленька дівчинка (4 р.) Л. Кацчук продеклямувала вірш Л. Козаря „Шевченків наказ", чим викликала миле враження.

На закінчення І. частини програми хор укр. прав. громади успішно відспівав три пісні: „Зійшов місяць", „Ой, горе, калино", „Віє вітер, віє буйний".

У 2 частині програми, мала пластунка Л. Турчина вміло й з чуттям продеклямувала вірш Т. Шевченка „Мені 13-й минало". А хор укр. кат. громади під керівництвом дир. Вігуна в супроводі своєї струнної оркестри вправно і бадьоро виконав в'язанку 3-х пісень на слова Т. Шевченка.

Учень В. Кулак здібно продеклямував вірш Т. Шевченка „До Основ'яненка". Виразно і вдало сумівець М. Дзюбас продеклямував вірш Т. Шевченка „Тарасова ніч".

Прикрасою програми були сольоспіви. Співак С. Шилкевич (бас) з глибоким почуттям відспівав „І знов страшні чутки" О. Олеся — муз. Безкоровайного та „Ой, Дніпре, мій Дніпре..." Т. Шевченка — муз. Лисенка.

Артистка п-ні Віра Цебенко (сопрано) чудесно відспівала „Плавай, плавай, лебедонько" Т. Шевченка — муз. М. Лисенка. Викликана настирливістю захоплених слухачів на „біс" ще відспівала „Утоптала стежечку через яр".

Співак І. Самокішин (баритон), з властивим йому ліризмом, гарно відспівав „Ой, чого ж ти почорніло" Т. Шевченка — муз. М. Лисенка та „Гетьмани" Т. Шевченка — муз. М. Лисенка.

На закінчення програми хор укр. кат. громади ладно відспівав „Ой три шляхи широкії" Т. Шевченка. Національний гимн „Ще не вмерла Україна" за почином хору відспівали всі приявні.

В час перерви було проведено збірку добровільних датків на користь Укр. Нар. Фонду. По обчисленні організаційних видатків, дохід в сумі $53,74 переслано по належності.

Найбільшим досягненням було те, що Шевченківське свято цього разу відбулось спільно, з участю всіх національно-громадських організацій. Перемогла національно-державницька свідомість і ніякі різниці релігійного чи політичного характеру не були на перешкоді почуватись одною національною спільнотою.

І. Сенета

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

• РОЗШУКИ •

ВАСИЛЬ ЗАВОЙСЬКИЙ з села Петренка пов. Калуш, Галичина, просить обізватися своїх односельчан. Голоситися:

WASYL ZAWOJSKYJ
7897 Fanst Street
Detroit 28, Mich.

Пошукую сестри ДОМКИ РИБАК, дочки Елени і Миколая з Жидова, Сторожинець, Буковина. Виїхала до Америки 1913. Має бути десь в Ню Йорку. Хтоби про неї знав або вона сама, прошу зголоситись PETRO RYBAK, 238 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 43 по день 25. лютого 1952.)

АРІЗОНА:

Токсон: М. Мельникович $25.

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Анджелес: По $10: Антін Маланяк (1952 р.), Мирослав і Марія Жарські.

КОЛОРАДО:

Денвер: Кирило Лещенко $10 (1952 р.),: на коляду по $5: о. д-р Дмитро Блажейовський, Боднар, С. Галунь, Єгенія Павленко, д-р Мирослав Рудницький; по $2: Р. Клепак, О. Колтунюк, М. Кордяк, П. Лунь, Б. Супінський, Венюк; по $1: О. Дуркот, К. Федорович, Ст. Глушко, д-р В. Юзвяк, К. Мацюк, К. Мітаневич, О. Мотник, Тимкович, Вусицький, Жерецький.

КОННЕКТИКЕТ:

Бріджпорт: По $10: Василь Бабій, Дмитро Чарновський, Ярослав Шумигора; по $5: Іван Вінковський, Юрій Довбуш. На коляду жертвували по $5: Дмитро Чернявський, Іван Довбуш, Юрій Довбуш, Ярослав Федоронько, Михайло Галькевич, Іван Мандзюк; по $3: С. Андрусишин, В. Бабій, А. Борис, С. Даценко, В. Фльонц, А. Глива, Т. і Т. Красіцькі, І. Кривуцик, А. Кучма, А. Піддубний, Д. Постоловський, І. і А. Сьомберко, П. Слівінський, М. Стасюк, В. Телепко, С. Волянський, М. Зелик; по $2: І. Вітковський, М. Болонний, М. Бурий, І. Федунь, М. Гайда, А. Гайдар, М. Голодриґа, К. Гошовська, С. Гуменюк, М. Кашків, М. Юречко, І. Коваль, П. Левкович, С. Левкович, І. Лисий, М. Мадрона, О.Н., О. Наконечний, І. Новак, М. Ницак, В. Папроцький, Ю. Павлов, Й. Підлуський, А. Плаксій, П. Постоловський, С. Пущинський, С. Пиців, д-р Я. Писарів, А. Рибко, Б. Сенів, В. Слівінський, В. Сусла, Д. Стець, Я. Шумигора, В. Шушельницький, о. Я. Шуст, В. Венґринович, С. Вербовий, М. Заяць; С. Стецик $1.50; по $1: М. Басюк, В. Бойко, В. Гуменний, Ю. Ігнат, Т. Касіян, І. Котиляк, К. Котило, І. і С. Козаки, П. Литвин, А. Марущак, Монюк, А. Монюк, С. Монюк, А. Околович, Підгуменний, А. Сікора, Т. Слівінський, К. Швець, Т. Тишко, Г. Валковський.

Ню Гейвен: Володимир Лодинський $10.

ІЛЛИНОЙ:

Шикаґо: Союз Українок (22 Відділ) для б. вояків УПА $125; Олекса Рудий $20 (1951 і 1952 р.р.); по $10: Сергій Бачинський, П. Іванів, Онуфрій Коцелко, Петро Сарапук (1952 р.); Михайло Босчко $5.

ІНДІЯНА:

Форт Вейн: Коляда по $2: І. О. Горняткевич, І. Яременко, Я. Задерей; по $1: М. Барладіян, А. Бондаренко, М. Дзюба, О. Легнер, В. Люшненко, О. Марченко, М. Водзінський, А. Задерей, В. Задерей, Я. Зінченко; дрібними 50 ц.

МІННЕСОТА:

Чісголм: Петро Іванца $10 (1952 р.).

НЮ ДЖЕРЗІ:

Арлінґтон: Григорій Гупало $20 (1951 і 1952 р.р.).

Берґфілд: Т. Пітула $10.

Картерет: Володимир Дитиняк $10.

Магва: д-р Ярослав Падох $10.

Менвил: По $10: Максим Рудяк, Теодор Трензелюк; Михайло Ґабер $5.

Нюарк: Обєднання б. вояків Укр. Армії з свята державности $28.30; по $10: І. Гладка, Іван Островка.

Пассейк: Михайло Яремко $10.

Перт Амбой: 315 Відділ Укр. Нар. Союзу $50; Павло Гаврилів $10 (1952 р.).

Плейнфілд: Йосиф Ярема $10 (1952 р.). На коляду по $5: Дамян Ґеча, Йосиф Ярема, Осип Наорлевич.

Саффери: О. Куновська $2.

НЮ ЙОРК:

Асторія: По $10: Андрій Левенець, Микола Левенець (1952 р.), Прокіп Левенець ($20 за 1951 і 1952 р. р.). Теодор Матвіїв. На коляду жертвували по $5: Семен Антонишин, Павло Барнич, Іван Біловус, В. Чайка, В. Чирватюк, А. Дячук, І. Доцик, Андрій Ґула, А. Кальба, Антін Климишин, Б. Кривинь, Джон Легак мол., Михайло Левицький, П. Марчак, Андрій Паламар, П. Підгірний, М. Провода, М. Романишин, Іван Сидор, Михайло Заровенний; М. Борись $4; по $3: Г. Кук, І. Драла, І. Грицишин, Т. Купчинська, В. Квасневський, д-р І. Макаревич, Е. Михлів, Пежанська, П. Савка, І. Сінґура, Ю. Скиба, П. Соловський, Старановська, Р. Врублівський; С. Мартін $2.50; по $2: Г. Басараб, М. Басараб, П. Боднар, І. Борух, М. Борух, П. Бриславський, І. Буґера, п-ні Бурдиґа, П. Чемеринський, Н. Дайсак, М. Демчук, М. Фіґурський стар., М. Флис, М. Галан, М. Гордин, Д. Граб, А. Галатик, М. Гантуґ, П. Гаврилець, Р. Гойдиш, К. Гуменюк, И.Іванчук, Т. Кальба, П. Карпів, Т. Комар, І. Кубарик, М. Курочка, Л. Литвин, І. Марко, О. Мартин, П. Матвіїв, Т. Мотрук, М. Микитин, Е. Пері, Е. Подольський, п-ні Е. Пишняк, А. Питак, інж. Рак, Т. Рудик, А. Середа, П. Срібняк, п-ні Стоколоса, Р. Шахнович, І. Шепарович, М. Шкопяк, С. Ульрич, Г. Василик, А. Волосенко, В. Врублевський, В. Врублевський, М. Зуско; по $1: В. Базюк, П. Беркич, А. Бурдиґа, О. Фліс, П. Гаврись, В. Гарилишин, І. Кухарський, М.І., Приплесь, Г. Синенько, Т. Шахнович, І. Швед, Н. Зера.

Бабилон: Б. В. коляда 50 ц.

Бронкс: Мирослав Яворський $10.

Бруклин: По $10: Микола Цебринський (1952 р.), Петро Добовецький (1952 р.), Теодор Глухий (1952 р.), Марія Мойсей-Лемішка. На коляду по $1: М. Біланич, С. Вучацький, Б. Ефремов, А. Круглий, Кукрицький, Поторока, А. Валійський: дрібними $1.

Бофалло: По $10: Петро Даріячук, Василь Яворенко, Андрій Клименко, Дарія Кравчук, Михайло Лазорчак, Александер Потюк, Григорій Сарахман, Прокіп Середа; Родина Остапчук $9; по $5: Гнат Метіль, Григор Палінський.

Іст Медов: На коляду по $5: Іван Гайдукевич, Іван Клим, І. Лотоцький, Гриць Підкамінний, Марія Савка; по $3: М. Курчак, Ю. Маланчук; по $2: М. Бабчак, М. Вучак, Т. Цвях, М. Дацко, П. Даниляк, В. Діденко, О. Душенчук, І. Ґермак, І. Корнова, П. Ковалевський, В. Кубуцький, Яким Курчак, Тадей Липинський, С. Олійник, В. Оріховський, Л. Проневич, М. Рій, Р. Романюк, Т. Стець, В. Захарія, А. Зинківський; Сваричевський $1.50; по $1: Т. Віганський, Дереш, Горинь, І. Карічак, Копистянська, К. Липинський, Пекар, М. Подольська, О. Подольський, А. Пиш, Ф. Романів, Т. Щур, К. Вовк, Винницька.

Форест Гиллс: Омелян Жук $5.

Національний Даток пересилайте:

Ukrainian Congress Committe of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАСАЙК, Н. Дж. — Тов. ім. І. Франка, від. 97 повідомляє, що з огляду на те, що в неділю, 20. квітня припадає Великдень, збори не відбудуться, але всіх членів прохаємо заплатити свої членські вкладки в фін. секр. п. В. Табачука в суботу, 19. квітня, від години 2. попол., до вечера в приміщенні 82, Hope Ave. — Сметана, предс.; П. Величко, рек. секр.; В. Табачук, фін. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Бончевського, від. 10 повідомляє, що збори замість 20. квітня, Великодної неділі, відбудуться в неділю, 27. квітня, зараз по Службі Божій, в галі парохіяльній. Проситься всіх членів прийти на збори. — Г. Руґас, предс.; В. Глива, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ 397 повідомляє своїх членів, що з огляду на свята, побір вкладок буде в суботу, 19. квітня від год. 7-8 ввечорі. Хто не вплатить в суботу, може це зробити в неділю, 27. квітня як звичайно в годині 12-ій. — О. Штогрин, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в понеділок, 21. квітня, зараз по Службі Божій, в парафіяльній галі. Проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, щоби не наражатись на суспензу. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу 19. квітня, о год. 7:30 ввечорі, в салі Укр. Нар. Дому, 214-216 Фултон вул. Проситься всіх членів прийти конечно на означений час, бо є дуже важні справи до вирішення. Екзекутива і контрольна комісія здадуть звіти за перший квартал, а також будемо дальше продовжувати годину культурної розваги на різні теми. Говорити буде редактор і голова контрольної комісії Я. Заремба. — П. Сташко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, фін. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342 повідомляє, що з приводу Великодня, місячні збори відбудуться один тиждень пізніше, на 27. квітня, в год. 2-ій попол., в галі церковній на Roosevelt Ave. Члени, що хотіли б скорше заплатити, можуть зголоситись до секретаря. Члени, що були суспендовані, можуть сповнити свою належитість в тім місяці, та будуть приняті наново. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. І. Хрестителя, від. 277, подає до відома членам, що квартальні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, о годині 4-ій пополудні в Укр. Амер. Гор. Клюбі (53 Whitmore St.) Членські вкладки приймає управа на цій же салі від 2-ої години до 4-ої пополудні. — В. Дерлиця, предс.; Е. Гомотюк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє, що місячні збори замість в неділю на Великдень, відбудуться в середу 23. квітня в годині 7:30 ввечорі, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — А. Погранична, предс.; М. Процак, кас.; А. Огар, рек. секр.; А. Гнатюк, фін. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр .св. Димитрія, від. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. квітня, в годині 7. до 9. ввечорі, в укр. салі. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, якнайскорше, бо інакше будуть суспендовані. — Д. Мушастий, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

ТАРЗАН, ч. 2813. Безстрашне шукання.

Ніж раз-по-раз глибоко поринав в блискучу чорну шкіру.

З останнім завмираючим ревом Шіта перевернувся на бік спокійно і тихо та лежав мертвий.

„Це дивне, Тарзане!", заявив Хірам. „Як ти виходиш з життям крізь такі битви — це важко зрозуміти!"

„Отаму сказав, що цей коридор веде просто до кімнати Тіри", пригадував Тарзан. „Так тоді це двері".